

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

בפני כבוד השופטת מירה רום פלאי

XXXXXX ז"ל (המנוחה)

בעניין

1. XXXXX

תובעים

2. XXXXX

"מבקשות הקיום"

ע"י ב"כ עו"ד עמית אלזם

נגד

XXXXXX

נתבע

"המתנגדים"

ע"י ב"כ עו"ד יורם פרי

פסק דין

בפני תובענה לקיום צוואת המנוחה XXXXX מיום 24.4.12, והתנגדות לה, מיום 5.10.14.

רקע עובדתי והשתלשלות העניינים

1. המנוחה XXXXX ז"ל נפטרה ביום 29.6.14 והותירה צוואה מיום 24.4.12 (להלן - "הצוואה"). 1

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

- 1
- 2 . בעת פטירתה הייתה המנוחה אלמנה ולה שלושה ילדים : מר XXXXX, (להלן : "המתנגד"),
- 3 הגב' XXXXX והגב' XXXXX (להלן : "מבקשות הקיום").
- 4
- 5 3. בהתאם לצוואה, הזוכות בעזבונה של המנוחה הן בנותיה, הגב' XXXXX והגברת XXXXX.
- 6
- 7 4. בנה של המנוחה מר XXXXX הגיש התנגדות לקיום הצוואה ועתר לקיום צוואה מוקדמת מיום
- 8 11.09.07 (להלן : "הצוואה המוקדמת").
- 9
- 10 6. אביהם של הצדדים, בעלה של המנוחה (להלן : "המנוח") הלך לעולמו כחודש ימים לפני עריכת
- 11 הצוואה, בחודש מרץ 2012.
- 12
- 13 7. יש לציין כי בשנת 2012, ובשנים הסמוכות לה, התנהלו הליכים משפטיים בין המתנגד למנוחה,
- 14 בגין תביעות הדדיות בינו לבין הוריו המנוחים. אין מחלוקת כי בתקופה זו שרר נתק מוחלט בין
- 15 המתנגד לשני הוריו, ומשנת 2012 עת המנוח הלך לעולמו ועד ליום מותה של המנוחה, נמשך
- 16 הנתק המוחלט בינה לבין המתנגד.
- 17
- 18 8. יתרה מזאת, המתנגד, אף לא אחד מבני משפחתו הגרעינית, הגיעו להלוויות שני הוריו – המנוח
- 19 והמנוחה – כל אחד מהם בשעתו, בדרכו האחרונה.
- 20
- 21 9. ביום 11.9.2007, טרם התדרדרות היחסים עד כדי הליכים משפטיים בין המתנגד להוריו
- 22 המנוחים, ערכו האחרונים שתי צוואות, בהן הותירו את כל רכושם אחד לשני ואחריהם,
- 23 לשלושת ילדיהם.
- 24
- 25 10. על פי הצוואה המוקדמת, עזבונה של המנוחה, למעט הנחלה, חולק בין שלושת ילדיה, באופן
- 26 הבא :
- 27

לבנה, XXXXX ת.ז. 5212934 - 50%

לבתה, XXXXX ת.ז. 5096899 - 25%

לבתה, XXXXX ת.ז. 5494909 - 25%

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

- 1 ואילו בנוגע לנחלה קבעה המנוחה כי היא לא תמכור את הנחלה בימי חייה ועל כן ציוותה
2 היא, כי מנהל העזבון, אותו מינתה היא, ימכור את הנחלה באופן מיידי ביום מותה ויחלק
3 באותו אופן את התמורה ממנה לאחר תשלום מלוא חובות, התחייבויות, והוצאות בגינה.
4 המנוחה אף הסבירה בצוואה כי למתנגד היא מותירה 50% וזאת על מנת לפצות אותו באופן
5 מלא וסופי בגין מלוא טענותיו ודרישותיו בענין הנחלה, לרבות טענתו כ"בן ממשיד". לשתי
6 בנותיה, מבקשות הקיום, הותירה 25% לכל אחת.
7
8
9 11. ביום 24.4.12, כחודש לאחר מות בעלה המנוח וכשנתיים לפני מותה, ערכה המנוחה, את
10 הצוואה. בצוואה זו, ביטלה המנוחה את הצוואה המוקדמת באופן מפורש, ואף נישלה את
11 המתנגד מעזבונו תוך שהיא מנמקת ומסבירה כי השינוי בצוואה נובע לנוכח התנכרותו של
12 המתנגד וההליך המשפטי אשר הסתיים בפס"ד ביום 04.09.2011. לפיכך, המנוחה הורשה
13 את כל רכושה לשתי בנותיה – מבקשות הקיום כאשר כל אחת מהן קבלה 50%.
14
15 12. אלא שבכך לא תמו ההליכים המשפטיים בין המנוחה לבין המתנגד, שכן, המתנגד הגיש ערעור
16 על פסק הדין מיום 04.09.2011 לבית המשפט המחוזי, וזאת מבלי שהרגיש אי נוחות מהעובדה
17 שאביו המנוח כבר לא היה בחיים. רק ביום 07.06.2012 תמו ההליכים המשפטיים על ידי
18 הסכם פשרה שנחתם בין הצדדים: המתנגד מצד אחד ואילו המנוחה ועזבון המנוח מצד שני,
19 אשר קבל תוקף של פסק דין (להלן – "**הסכם הפשרה**") על פיו, קבל המתנגד סכום כסף
20 משמעותי בהתאם למפורט בסעיפים 2.5.3. ו-5.4.2. להסכם הפשרה, לסילוק תביעותיו.
21
22 13. בסעיף 1.1. להסכם הפשרה, שכאמור אושר על ידי בית המשפט המחוזי, מוצהרת במפורש
23 כשירותה של המנוחה לחתום עליו וכן מוצהר שם, כי, היא, אף כשירה לעשות כל פעולה
24 משפטית אשר תחפוץ בה. כאמור לעיל, הצהרות אלה על כשירותה של המנוחה הוסכמו
25 ואושרו על ידי בית המשפט המחוזי בתאריך 07.06.2012, כאשר הצוואה נערכה ונחתמה על
26 ידי המנוחה בתאריך 24.04.2012 – היינו, כחודש וחצי לפני.
27
28 14. מבקשת הקיום 1, הגישה בקשה לצו קיום צוואה ביום 14.9.14.
29

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

15. ביום 5.10.14, הגיש המתנגד התנגדות, אשר תכליתה לדחות את הצוואה, ולחלק את עיזבונה בהתאם לחוק הירושה, התשכ"ה-1965.

16. במסגרת בקשת ההתנגדות, ביקש המתנגד להגיש בקשת התנגדות מתוקנת, בקשה זו הוגשה ביום 9.11.2014, ועיקרה כי הצוואה המוקדמת תקפה, ולפיכך אין לקיים את הצוואה.

17. עד כאן העובדות אינן שנויות במחלוקת.

טענות הצדדים

נימוקי ההתנגדות:

18. בכתב ההתנגדות פירט המתנגד מספר נימוקים להתנגדות לקיום צוואת המנוחה. בסופו של יום וכפי שפירט המתנגד בסיכומיו, נוספו נימוקים נוספים ואלה כלל עילות ההתנגדות על בסיסן ביקש המתנגד לפסול את הצוואה:

א. הצוואה אינה הגיונית מאחר והמתנגד נושל.

ב. המנוחה הייתה דמנטית ולא הייתה כשירה קוגניטיבית לחתום על הצוואה מ 2012 ולהבין את תוצאותיה.

ג. המנוחה הייתה תלויה במבקשות הקיום, ועל כן אלה השפיעו עליה השפעה בלתי הוגנת.

ד. מבקשות הקיום היו מעורבות בחיי המנוחה, בהכנת הצוואה ובחתימתה.

ה. הצוואה משנת 2007 נחזית להיות הדדית.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

- 1 עוד טוען המתנגד בסיכומיו כי בית המשפט לא הקל עמו ולא אפשר מינוי מומחה
- 2 רפואי, אף שביקש, לאחר שקיבל לידיו את ממצאי הגופים הרפואיים, שהמנוחה
- 3 הייתה דמנטית טרם צוואתה.
- 4
- 5 ז. בסיכומיו טוען המתנגד כי נפלו שני פגמים באישור הנוטריוני של הצוואה מ-2012 :
- 6 האחד, נעוץ בכך שתעודת הרופא הוכנה 5 ימים טרם חתימת הצוואה. השני, העדר
- 7 הלימה בין נוסח תעודת הרופא שנמסרה לנוטריון לבין נוסח תעודת הרופא
- 8 שבתוספת הראשונה, שכן, לטענת המתנגד, תעודת הרופא שהוצגה בפני הנוטריון
- 9 הייתה על פתק קטן, שלושה שבועות טרם חתמה המנוחה על הצוואה. לטענתו,
- 10 הנוטריון קיבל לידיו מבחן קוגניטיבי שלושה שבועות קודם לכן והוא לא שאל מדוע
- 11 המבחן לא נעשה ליום החתימה לצוואה.
- 12
- 13 ח. עוד טוען המתנגד כי הוכח שהנוטריון קיבל תעודה רפואית לא עדכנית ביום
- 14 24.04.12, והוא הוטעה לחשוב כי מדובר בתעודה עדכנית, אלא שהמנוחה כלל לא
- 15 נבדקה ביום זה. רק בגלל זה, לטענת המתנגד, יש לפסול את הצוואה, שכן, מדובר
- 16 בפגם מהותי בעריכת הצוואה.
- 17
- 18 ט. לא זו בלבד אלא שטוען המתנגד כי אף מהימנותו של הנוטריון מוטלת בספק הן
- 19 משום שלא בדק את כשירותה של המנוחה כנדרש על פי החוק והן משום שלא מן
- 20 הנמנע כי פעל במשוא פנים מאחר והוא מתגורר בסמוך לביתה של מבקשת הקיום
- 21 XXXXX.
- 22

הנימוקים לקיום הצוואה

- 25 19. א. צוואת המנוחה תקפה ונעשתה בהתאם לרצונה של המנוחה כפי שבא לידי ביטוי
- 26 בצוואה עצמה. הסכסוך העקוב, בין המתנגד לבין הוריו, המאבק המשפטי אותו ניהל
- 27 המתנגד מול הוריו, התנכרותו של המתנגד אל הוריו ולאחר מות המנוח – אל אמו,
- 28 הובילו אותה לשנות את צוואתה ולערך צוואה חדשה, הלא היא הצוואה מ-2012.
- 29
- 30 ב. המנוחה הייתה כשירה בעת עריכת הצוואה.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

ג. מבקשות הקיום לא השפיעו עליה השפעה בלתי הוגנת ולא היו מעורבות בעריכת הצוואה.

ד. יש לדחות טענת המתנגדים לפיה הצוואה נערכה תחת השפעה בלתי הוגנת. במועד עריכת הצוואה הייתה המנוחה במצב מנטלי טוב לגילה, שקולה, צלולה ונוקקה לעזרה פיזית בלבד עקב מחלת הפרקינסון שפקדה אותה.

ה. קיימת הודעת בעל דין. שכן, בסמוך לעשיית הצוואה, נחתם הסכם בין המתנגד למנוחה בבית המשפט המחוזי, כאשר בס 1.1 להסכם הפשרה, הוסכם שהמנוחה כשירה.

20. בטרם אדון משפטית בצוואה, בטיבה, ובנסיבות עריכתה, מוצאת אני לנכון לפתוח בדברי המנוחה עצמה, כפי שהובאו על ידה בסעיף ב לצוואה מיום 24 לחודש אפריל 2012:

"הנני משנה את צוואתי מיום 11.9.2007 לנוכח התנהגותו בשנים האחרונות של בני XXXXX, אשר השתלט בכח על המשק השייך לבעלי המנוח, XXXXX, אשר הלך לעולמו לפני כחודש ימים, ולי במושב XXXXX (הידוע כמשק מספר XX), ולנוכח התנכרותו אליי ואל בעלי בשנים האחרונות וכן לנוכח ההליך המשפטי אותו נאלצנו בעלי המנוח ואני לנהל כנגד XXXXX, ואשר הסתיים בפסק דין מיום 4.9.2011 (להלן – פסק הדין)."

דיון

21. הערך העליון המרחף מעל דיון בהתנגדות לקיום צוואה לעולם יהיה כיבוד רצון המת. הנחת המוצא היא כי הצוואה מבטאת את רצונה האמיתי והשלם של המנוחה לאשר יקרה לעזבונו, לאחר מותה. כיבוד רצונו של המת להורות מה ייעשה ברכושו הינו חלק מכבוד האדם שלו. לענין זה ראו: דנ"א 7818/00 יוסף אהרון נ' אמנון אהרוני, נט (6), וכן, בע"מ 4990/12 מיכאל זילברסון נ' חנן זילברסון (פורסם בנבו) 653.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

22. הצוואה נשוא הליך זה נערכה בפני רשות בהתאם לסעיף 22 לחוק הירושה, התשכ"ה 1965 (להלן: "חוק הירושה" או "החוק").

בהתאם לסעיף 22 (ז) לחוק לעניין צוואות הנערכות בפני רשות - "דין נוטריון כדין שופט".
על פי סעיף 22 (ו) לחוק: "צוואה בפני רשות תהיה ראויה לכאורה שהאדם הנקוב בה כמצווה עשה את הצוואה ושנעשתה ביום ובמקום הנקובים בה כיום העשיה ומקומה".

23. משנראית הצוואה על פניה כתקינה, הנטל להוכיח כי נפל בה פגם המונע קיומה מוטל על כתפיו של המתנגד. לפיכך, אדון בטיעוני המתנגד ואבחן האם עלה בידו להרים את הנטל ולהוכיח טעמי ההתנגדות.

פגמים צורניים בצוואה

24. כאמור, המתנגד טען כי הצוואה שהוגשה לקיום הנה צוואה פגומה, באשר לא נערכה בהתאם לכללים החלים על עריכת צוואה בפני נוטריון, כאשר האישור הנוטריוני שצורף איננו תקין. על הנוטריון היה לדרוש תעודה רפואית תקינה במועד עריכת הצוואה, בטרם החתמת המנוחה על הצוואה.

25. אלא שבפועל, ובניגוד לטענות המתנגד, ביום עריכת הצוואה, 24.04.12, ד"ר XXX, מי שהיה רופא האישי בכל הקשור למחלת הפרקינסון ממנה סבלה, חתם על תעודה רפואית שנערכה מבעוד מועד בהתאם לתקנות הנוטריונים.

26. אינני מקבלת את טענת עו"ד פרי כפי שהועלתה בחקירתו את ד"ר XXX (עמ' 74 לפרוטוקול), על פיה תעודת הרופא המצורפת לצוואה הנוטריונית דורשת מבחן מיני מנטל לאותו היום. **תקנה 4 (ה) לתק' חוק הנוטריונים** קובעת חובה לתעודת רופא אך תעודה זו איננה דורשת מבחן מיני מנטל.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

27. עדותו של ד"ר XXX הייתה מהימנה, קוהרנטית ומשכנעת. הוא העיד באופן חד משמעי כי המנוחה הייתה אצלו בתאריך 03.04.12, שלושה שבועות טרם החתימה על הצוואה, ובמועד זה ערך לה בדיקת מיני מנטל והתוצאה הייתה תקינה והיא הייתה כשירה לעריכת צוואה במועד זה.
28. בתאריך 24.04.17, מועד החתימה על הצוואה, חתם ד"ר XXX על תעודת רופא שהוכנה עבורו מראש. העיד ד"ר XXX כי הוא לא זוכר אם המנוחה הייתה בעצמה אצלו באותו היום מאחר ולא מצא תיעוד על כך (שורות 19-22 עמ' 79 לפרוטוקול).
29. בהמשך חקירת עו"ד פרי, הסתבר שהמנוחה אכן הייתה אצל ד"ר XXX, הוא בדק אותה, דיבר איתה ומאחר ולא היה שום שינוי ושלושה שבועות לפני כן ערך לה מבחן מיני מנטל שתוצאתו 29/30, לא היה צורך לערוך לה שוב בדיקה, אלא חתם על תעודת הרופא. (שורות 14-19 לפרוטוקול).
30. גרסת ד"ר XXX מתיישבת הרמטית עם עדות הנוטריון שערך את הצוואה עו"ד XXXXX. בעמוד 190-191:
- עו"ד אלזם: ובגלל שהיא אמרה לך שזה צוואה שנערכת אצלה בבית, אתה אמרת לה שאתה תהיה חייב תעודת רופא.
- XXXXX: נכון. תעודת רופא. תראה, שוב, התקנות מדברות על חולה מרותק למיטתו, ולכן אני נקטתי, מה שנקרא, היא לא הייתה מרותקת למיטתה, היא בסך הכל ישבה איתי. זאת אומרת, היא לא הייתה בחדר השינה שלה במיטה ואני ישבתי לידה. היא ישבה, ישבנו בסלון של הבית, או בפינת אוכל, בסלון, וישבנו אחד מול השני ודיברנו.
- עו"ד אלזם: הבנתי.
- (3: 04: 23)
- XXXXX: ולכן, היא לא הייתה מרותקת למיטתה, אבל אני סברתי שבנסיבות האלה, אני חושב, ולמען הזהירות לפחות, עדיף

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

באמת שרופא ייתן את דעתו לגבי יכולתה אכן וכשירותה
לחתום על הצוואה, כי צוואה, בסך הכל, זה נושא....

ובעמודים 192-194 :

וזה מסמכים רפואיים שהיא נתנה לי אותם ביום שהייתי
אצלה לחתימה על הצוואה, היא נתנה לי את התעודה
הרפואית הזאתי, שיש לי כמובן גם העתק פה של התעודה
הרפואית של ד"ר XXX.

:XXXXXX

זה המקור.
זה המקור, כן.

עו"ד אלזם:

:XXXXXX

זה התעודה רופא המקורית, ומה זה השני?

עו"ד אלזם:

(3:05:39)

וגם נתנה לי את זה. זה מסמך מרופא כמה שבועות לפני
זה.

:XXXXXX

וזה המסמך מה-3 לאפריל 2012, שהוא גם המקורי.

עו"ד אלזם:

כן.

:XXXXXX

אז את שני אלה היא מסרה לך?

עו"ד אלזם:

היא מסרה לי את זה.

:XXXXXX

מתי היא מסרה לך את שני אלה?

עו"ד אלזם:

ביום של החתימה על הצוואה.

:XXXXXX

ביום 24 לאפריל 2012?

עו"ד אלזם:

בוודאי, בוודאי. לא, גם ברור. עכשיו אני הסברתי עכשיו

:XXXXXX

ככה. היות והתקנות מחייבות שהמסמך הרפואי יהיה

מאותו יום שבו נחתמת הצוואה, אני ביקשתי ממנה

שתגיד לי מבעוד מועד מתי היא מתכוונת ללכת לרופא,

תודיע לי כדי שאני אפנה את היומן לאותו יום, ושתתקשר

אלי מיד כשהיא חוזרת מהרופא כדי שאני אוכל לפגוש

אותה בביתה ושהיא תוכל לחתום על הצוואה, ואכן כך

היה."

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

31. לאור כל האמור לעיל, לא מצאתי לפסול הצוואה מחמת פגמים צורניים הנטענים על ידי המתנגד. בנוסח האישור הנוטריוני אשר צורף לצוואה מפורט כי הצוואה הוקראה למנוחה, כי זהותה של המנוחה הוכחה בהתאם לתעודת זהות וכי המנוחה הצהירה כי זו צוואתה המפורשת ואישרה הצהרתה בחתימתה בשולי הצוואה. הנוטריון מר XXXXX אישר את אימות התצהיר והחתימה על הצוואה בחותמתו ובחתימת. בכך מילא באופן מלא אחר הוראות סעיף 22 (ב) לחוק הירושה:

"דברי הצוואה כפי שנרשמו על ידי השופט, הרשם של בית המשפט, הרשם לענייני ירושה או חבר בית הדין הדתי או כפי שהוגשו לידו, יקראו בפני המצווה, הוא יצהיר שזו צוואתו, והשופט, הרשם של בית המשפט, הרשם לענייני ירושה או חבר בית הדין הדתי יאשר על פני הצוואה שהיא נקראה ושהמצווה הצהיר כאמור".

ובסעיף 22 (ז) לחוק: "לעניין סעיף זה דין נוטריון כדין שופט".

32. ובכך, התקיימו במלואן הוראות חוק הירושה בעניין האופן בו יש לערוך צוואה בפני רשות.

33. למעלה מן הצורך אוסיף כי מששוכנעתי כי הצוואה משקפת את רצון המנוחה, כפי שיפורט בהמשך, הרי שאף לו היה פגם בצוואה, ניתן היה לרפאו באמצעות הוראות ס' 25 לחוק הירושה הקובע כי אם:

"התקיימו מרכיבי היסוד בצוואה, ולא היה לבית המשפט ספק כי היא משקפת את רצונו החופשי והאמיתי של המצווה, רשאי הוא, בהחלטה מנומקת, לקיימה אם אף נפל פגם בפרט מן הפרטים או בהליך מן ההליכים המפורטים בסעיפים 19, 20, 22 או 23 או בכשרות העדים או בהעדר פרט מן הפרטים או הליך מן ההליכים כאמור".

באשר לצוואה בפני רשות נקבע בסעיף 25 (3) לחוק כי מרכיבי היסוד התקיימו אם: "הצוואה נאמרה בפני רשות או הוגשה לרשות על ידי המצווה עצמו".

34. "ההקפדה על הדרישות הצורניות בצוואה בפני רשות היא פחות מחמירה מההקפדה על דרישות צורניות בצוואה בפני עדים. ההקפדה על קיום הדרישות הפורמליות תלויה בדרך עריכת הצוואה. ככל שדרך עריכתה מבטיחה ערובה טובה

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

1 **יותר לאמיתות הצוואה וגמירות דעת המצווה, ניתן להסתפק בדרישות פורמליות**
2 **מועטות יותר"**

3
4 ראו : ע"א 796/87 **מסד אריאל נ' דוידי**, פ"ד מה (2) 473, 476-479; (ע"מ י-ס)
5 729/05 **סובול נ' לויטין** (פורסם בנבו 9.8.05).

6
7 35. מכאן – גם לו נפל פגם בצוואה, ולא כך הדבר, מאחר והשתכנעתי באמיתות הצוואה
8 מהעדויות והראיות שהובאו בפני, מכל הנימוקים אשר יפורטו בהמשך פסק הדין, נמצא כי
9 יכולתי להורות על תיקון הפגם האמור.

10 **כשרות המנוחה לצוות**

11
12
13 36. לטענת המתנגד, המנוחה לא יכלה לערוך הצוואה בשל מצב רפואי נפשי בגינו לא הייתה
14 כשירה ולא הבינה טיבה של צוואה.

15
16 **סעיף 26 לחוק הירושה קובע:**

17
18 **"צוואה שנעשתה על ידי קטין או על ידי מי שהוכרז פסול דין או שנעשתה בשעה שהמצווה**
19 **לא ידע להבחין בטיבה של צוואה – בטלה".**

20
21 37. עם זאת, הנטל המוטל על המבקש לטעון להיעדר כשרות, הנו נטל כבד. לענין זה ראו :
22 עמ"ש (ת"א) 55336-12-14 **ר' נ' ר' א' ואח'** (פורסם בנבו 6.3.16) פסקה 4:

23
24 **"נטל השכנוע אינו עניין של מה בכך. כדי לעמוד בנטל האמור אין די בהעלאת ספקות בלבד.**
25 **לאור חוק יסוד כבוד האדם וחירותו – שלילת הכושר לצוות מאדם שבמהלך חייו לא הוטל**
26 **ספק בכושרו לעשות כן לאחר מותו, מטילה על מי שמבקש לשלול אותו – לסתור בדיעבד**
27 **את חזקת הכשרות הבסיסית הזאת – נטל כבד ביותר והוא יעמוד בנטל זה רק אם יציג**
28 **ראיות ממשיות וברורות לכך..."**
29

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

38. לבקשת ב"כ המתנגד ניתן צו לקבלת מסמכים רפואיים לשנים הסמוכות למועד עריכת הצוואה. לתיק בית המשפט הומצאו מסמכים רפואיים מהשנים 2008-2014.
39. ב"כ המתנגד לא הגיש מסמכים נוספים מהם ניתן ללמוד על העדר כשרות משפטית ועל מצב נפשי או קוגניטיבי אשר פגע ביכולתה של המנוחה להבין טיבה של צוואה במועד עריכתה. ההפך הוא הנכון. כאמור, בסעיף 1.1 להסכם הפשרה מיום 07.06.2012, אשר המתנגד הנו צד לו, שכאמור אושר על ידי בית המשפט המחוזי, מוצהרת במפורש כשירותה של המנוחה לחתום עליו וכן מוצהר שם כי היא אף כשירה לעשות כל פעולה משפטית אשר תחפוץ בה. הצהרות אלה על כשירותה של המנוחה הוסכמו ואושרו על ידי בית המשפט המחוזי בתאריך 07.06.2012, כאשר הצוואה נערכה ונחתמה על ידי המנוחה בתאריך 24.04.2012 – היינו, כחודש וחצי לפני. מדובר ב"השתק שיפוטי" המונע מהמתנגד לטעון כי המנוחה לא היתה כשירה לצוות. החובה לנהוג בהגינות ובתום לב, המאפיינת את המשפט האזרחי הישראלי מונעת מהמתנגד הצגת עמדה מנוגדת לעמדתו בהסכם הפשרה, שם הצהיר כי המנוחה היתה כשירה לחתום עליו ולבצע כל פעולה משפטית שתחפוץ בה. לענין זה ראה: בע"מ 2158/16 פלוני נ' פלונית ואח' פורסם בנבו.
40. כאן מוצאת אני להתייחס לטענת המתנגד כי בית המשפט לא הקל עמו כשדחה בקשתו למינוי מומחה ערב שמיעת הראיות. בנושא זה אביא מנימוקי החלטתי מיום 13.12.16 ואבהיר בקצרה כי בנסיבות המקרה, קיים אישור רפואי בנוגע לכשירות המנוחה לערוך צוואה מיום עריכת הצוואה אשר ניתן על ידי ד"ר XXXXX בתאריך 24.04.12. יתרה מזאת, בתאריך 03.04.12 נערכה למנוחה אף בדיקת MMSE ע"י ד"ר XXXXX, רופא שטיפל בה והכיר אותה עוד משנת 2006. תוצאות הבדיקה היו תקינות והממצא הרפואי מראה כי הייתה כשירה לנהל את ענייניה בעצמה.
41. בבקשתו, המתנגד נסמך, על מסמכים רפואיים משנים קודמות למועד מתן חוות הדעת הרפואית של ד"ר XXXXX. מאליו ברור, כי, ככל שהמסמך הרפואי מאוחר יותר, כך מידת ההסתמכות עליו תגבר שכן הוא סמוך יותר למועד בו ערכה המנוחה את הצוואה ויכול להעיד באופן מהימן יותר על מצבה המנטלי במועד זה.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

42. בנסיבות אלה, משקיימים מומחים רפואיים אשר בדקו את כשירותה של המנוחה עוד בחייה, במועד בו ערכה את הצוואה ואף במועדים סמוכים לו, יהיה זה נכון יותר לחקור ולשמוע את מי שבדק את המנוחה בעודה חיה ולהימנע מסרבול ההליך השיפוטי לאחר תום קדם המשפט באמצעות מינוי מומחה אשר בכל מקרה, משקלה של חוות דעתו, יהיה פחות ממשקלן של חוות דעת אשר נתנו במהלך חייה של המנוחה, בסמוך למועד עריכת הצוואה.

43. על פי עדות ד"ר XXXXX במענה לשאלותיו של עו"ד פרי, מיום 18.01.2017 עמ' 67 שורות 15-17:

עו"ד פרי: 24. בפקודת רופא מה-24 אתה כותב, מה היה המחלה שלה? אתה ;
כותב,

ד"ר XXXXX: פרקינסון.

עו"ד פרי: פרקינסון מאוזנת וזהו.

ד"ר XXXXX: כן.

בשורה 22 מוסיף ד"ר XXXXX:

כן. וצירפתי לזה מכתב גם דרך אגב.

.....

כן. מבחן מיני מנטל שעשיתי לה, קבלה 29-30 שהוא ציון תקין. "כשירה לנהל
ענייניה בעצמה" כתבתי את זה אז. עמ' 68 לפרוטוקול מיום 18.01.17.

בשורות 21-21 לאותו פרוטוקול משיב ד"ר XXXXX:

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

"אני, היה גם תלונות פעמיים על אפשרות של ירידה בזכרון. ואני ערכתי לה פעמיים גם בדיקות קוגניטיביות וגם חשבתי שאולי ממליץ לתת לה טיפול נגד זכרון. ופעמיים התחרטתי על זה, כי פעמיים כשעשיתי בדיקה קוגניטיבית אמיתית, ראיתי שאין ירידה אמיתית בזכרון".

44. זאת ועוד, הנוטריון שערך את הצוואה, עו"ד XXXXX (להלן – "הנוטריון"), העיד בפני ומעדותו שהייתה מהימנה וסדורה, למדתי כי הוא התרשם מהמנוחה כאישה קשישה, אמנם חולה במחלת פרקינסון, אמנם זקוקה לעזרה פיזית לצורך פעולות יומיומיות (כפי שהייתה לה), אולם אישה דעתנית וכשירה, היודעת בדיוק מה היא רוצה.

ראו פרוטוקול מיום 18.01.17 בעמ' 182, הנוטריון משיב לשאלות עו"ד אלום :

ת: "אני נמצא פה על מנת לעזור לבית המשפט להגיע לבירור האמת....אני חושב שאני פה, לצורך העניין, בא בשמה של הגברת XXXXX המנוחה..... אני מחוייב לאמת שאני יודע אותה, כפי שאני מבין אותה וכפי שאני יודע וכפי שהיא היתה."

45. ראו לענין זה עמודים 219 שורות 13-3, בפרוטוקול מיום 18.01.17 :

עו"ד פרי:	ואתה אומר שהיא הייתה כשירה.
XXXXX:	בוודאי.
עו"ד פרי:	אבל צ'קים היא לא יכלה לכתוב, אז איך היא הייתה כשירה?
XXXXX:	צ'ק היא לא יכלה לכתוב, היה לה קשה, בוא נגיד ככה, היא יכלה לכתוב, היה לה קשה מאוד לכתוב מפני שהיא הייתה חולת פרקינסון והיד שלה רעדה. כשהיד רועדת, קשה מאוד לכתוב. גם אם היד שלי תרעד, אני,
עו"ד פרי:	אז איך היא חתמה על הצ'ק?
XXXXX:	כי על הצ'ק היא התאמצה, והיא גם חתמה על הצוואה. היא חתמה גם על הצוואה.
עו"ד פרי:	איך?

61183-02-15 ע"ת

XXXXXX: היא חתמה לאט-לאט, עם היד רועדת, אבל היא חתמה.

אני אענה לך תשובה מאוד פשוטה. אם היה לי חשש ולו קל שבקלים שהיא דמנטית ואיננה מבינה את המשמעות של מה שהיא חותמת ועל מה שהיא עושה, אני לא הייתי מאמת חתימה של הצוואה, לא הייתי מאשר שזו הצוואה ולא הייתי עורך עבורה צוואה ולא הייתי עושה, אם היה לי ספק קל שבקלים. אני אומר לך, אני ישבתי איתה בשתי פגישות, שאחת מהן הייתה ארוכה למדי. אני ישבתי ואני התרשמתי ממנה באופן ברור שהיא מודעת היטב למה שהיא עושה, שמה שנכתב בצוואה משקף באופן מוחלט את רצונה. זה גם היה גם בפגישה הראשונה וגם בשיחות הטלפון שניהלתי איתה וגם ביום שבו היא חתמה על הצוואה, ב-24 באפריל, שנת 2012.

46. משלל העדויות שהובאו בפניי, התרשמתי כי המנוחה הייתה אישה דעתנית שידעה מה היא רוצה וכאמור, חרף המגבלות הפיזיות שנגזרו עליה כתוצאה ממחלת הפרקינסון, גילה המתקדם והמצב הנפשי השבור לאור התנכרותו של המתנגד אליה, ידעה היא להפעיל את הסובבים אותה ולהיעזר באנשי המקצוע המתאימים על מנת להגשים רצונותיה.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

שלמרות מגבלותיה הפיזיות המשמעותיות עקב מחלת הפרקינסון, המנוחה לא הייתה
"מרותקת למיטה" כדרישת החוק, שוכנעתי כי המנוחה הייתה כשירה בעת עריכת הצוואה
וכי המתנגד, רחוק מרחק שנות אור, מלהרים את הנטל להוכיח כי המנוחה לא הייתה כשירה
בעת עריכת הצוואה.

לסיכום – לא הורם הנטל להוכיח כי המנוחה לא הבינה טיבה של הצוואה או כי הייתה בלתי
כשירה, אלא ההפך, הוכח לי באופן חד משמעי כי המנוחה הבינה בדיוק את טיבה של הצוואה
ואף רצתה בה ופעלה באופן אקטיבי לצורך שינוי הצוואה הקודמת, כשהמטרה הייתה –
נישול המתנגד מעזבונו.

מעורבות מבקשות הקיום בעריכת הצוואה

סעיף 35 לחוק הירושה קובע:

"הוראת צוואה, פרט לצוואה בעל-פה, המזכה את מי שערך אותה או היה עד לעשייתה או
לקח באופן אחר חלק בעריכתה, והוראת צוואה המזכה בן זוגו של אחד מאלה – בטלה."

את הוראת סעיף 35 לחוק נהוג לפרש פירוש דוקני.

"משום חומרתה של ההוראה והשלכותיה, ראוי שההוראה תזכה לפרשנות מצמצמת, וכי
בכל מקרה ומקרה יבדקו בדוק היטב טיבה של המעורבות ודרך העריכה של הצוואה במקרה
המתואר". ראו: ע"א 234/86 אמונה נ' בלר פ"ד מב (4) 148.

בענייננו,

שוכנעתי כי מבקשות הקיום לא נטלו חלק בעריכת הצוואה ואף לא השפיעו על המנוחה בענין
זה. רצונה היה עצמאי ובלתי תלוי בדעתן או רצון של מבקשות הקיום.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

על פי עדות הנוטריון המנוחה היא זו שיצרה קשר טלפוני עמו ומפאת גילה, ומצבה הפיזי הירוד הוא נאאות להגיע אל ביתה על מנת לחסוך ממנה הגעה אליו. הנוטריון ערך את הצוואה בהתאם להוראותיה המדויקות של המנוחה. בפעם השניה בה הגיע הנוטריון אל בית המנוחה כאשר הצוואה כבר ערוכה בהתאם להוראות המנוחה, נותר איתה ביחידות, מאחר והמטפלת שלה נותרה בחדר סמוך, הקריא לה את הצוואה ולאחר שבירר עמה שהצוואה תואמת את רצונה, חתמה המנוחה.

52. מכל האמור לעיל, הגעתי לכלל מסקנה כי לא הייתה מעורבות, ולו קלה, של מי ממבקשות הקיום, בעריכת הצוואה, בוודאי כזו, אשר יש בה בכדי להביא לפסילת הצוואה.

השפעה בלתי הוגנת

53. על פי סעיף 30(א) לחוק הירושה, תשכ"ה-1965, "הוראת צוואה שנעשתה מחמת אונס, איום, השפעה בלתי הוגנת, תחבולה או תרמית – בטלה".

54. "על ההשפעה הבלתי הוגנת, לה טוענים, להתייחס באופן ישיר אל הצוואה. בית המשפט נדרש להשתכנע, מעבר להוכחת קיומה של השפעה עובדתית, כי היה בהשפעה זו מרכיב בלתי הוגן וכי הצוואה הייתה תולדה של אותו המרכיב". ראו: ע"א 4902/91 גודמן ואח' נ' ישיבת שם בית מדרש גבוה להוראה ודיינות על שם הרב שלמה מוסאיוף זצ"ל בירושלים, פ"ד מט (2) (441).

ושוב, אחזור ואדגיש כי ככל ואין כל פגם בצוואה מבחינת הדרישות הפורמאליות - נטל ההוכחה לקיומה של השפעה בלתי-הוגנת הינו של מי שטוען לקיומה, היינו, המתנגד לקיום הצוואה.

55. המבחנים לבחינת השפעה בלתי הוגנת, הם מבחן התלות, העצמאות והסיוע, קשרי המצווה עם אחרים ונסיבות עריכת הצוואה.

השופט מצא בדנ"א 1516/95 מרום נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נב (2) 813 מונה את אבני בוחן שיש בהן לדעתו כדי לסייע לבית המשפט להכריע בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת, ואלו הם:

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

1
2 א. **תלות ועצמאות** – האם המצווה, בתקופה הרלוונטית לעשיית הצוואה, הייתה עצמאית הן
3 מהבחינה השכלית-הכרתית והן מהבחינה הפיזית. ככל שהמצווה היה עצמאי יותר באותה
4 תקופה מכל אחת משתי הבחינות האמורות תתחזק הנטייה לשלול את קיומה של תלות
5 המצווה בנהנה ולהיפך. הדגש הוא על העצמאות השכלית-הכרתית. ייתכן שעצמאותו מבחינה
6 שכלית-הכרתית תחפה על תלותו הפיזית ותוביל למסקנה כי חוסר העצמאות/התלות הפיזית
7 לא גרע כלל מעצמאותו ;

8
9 ב. **תלות וסיוע** – מקום בו מתברר כי המצווה אכן לא היה עצמאי ועקב כך נזקק לסיוע הזולת,
10 מתעורר צורך לבחון אם הקשר שהתקיים בינו לבין הנהנה התבסס על מתן הסיוע שהמצווה
11 נזקק לו: אם היה זה הנהנה אשר סייע למצווה להתגבר על קשייו ומגבלותיו, ייטה בית
12 המשפט לקבוע שהמצווה היה תלוי בנהנה. בהקשר זה יש לבחון, אם מבחינה עובדתית
13 הסתייע המצווה גם באחרים. הדעת נותנת, שכאשר אנשים אחרים חולקים ביניהם את
14 מטלות הסיוע, מידת התלות של המצווה בכל אחד מהם היא מטבע הדברים קטנה יותר
15 ומתמעט החשש להיווצרות תלות העלולה להיות פתח להשפעה בלתי הוגנת ;

16
17 ג. **קשרי המצווה עם אחרים** – מבחן משנה זה מסייע לבית המשפט לאמוד את מידת התלות
18 של המצווה בנהנה. ככל שיתברר, כי בתקופה הרלבנטית לעריכת הצוואה היה המצווה מנותק
19 לחלוטין מאנשים אחרים או שקשריו עם אחרים היו מועטים ונדירים, תתחזק ההנחה בדבר
20 תלותו של המצווה בנהנה ללא קשר לגורם או לסיבה שהביאו לבידודו. עצם הבידוד של
21 המצווה מן העולם יש בו כדי להגביר את תלותו בנהנה ;

22
23 ד. **נסיבות עריכת הצוואה** – היה הנהנה מעורב בעשיית הצוואה, בנסיבות בהן המעורבות לא
24 עלתה כדי זו הנדרשת להפעלתו של סעיף 35 לחוק הירושה יהיה במעורבות זו כדי להוות
25 ראיה לכאורה לקיומה של השפעה בלתי הוגנת או למצער שיקול רלבנטי להקמת חזקה בדבר
26 קיומה של השפעה כזאת עליו.

27
28 56. השימוש במבחנים הללו, קבע השופט מצא, ייעשה בזהירות רבה, תוך הבנה שבתלות
29 כשלעצמה, אין משום ראיה מספקת לקיומה של השפעה בלתי הוגנת ואף לא להקמת חזקה
30 בדבר קיומה. לא התלות היא העיקר, אלא, ההסתברות שהתלות שללה את רצונו החופשי של

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

המצווה. הוא הדין בכל המבחנים האחרים. תלותו של המצווה בסיועו של האחר, אינה
בהכרח שוללת את רצונו החופשי. כך הוא גם ביחס לבחינת קשריו של המצווה עם אחרים
ואף בהסקת מסקנות מנסיבות עריכת הצוואה. כן נקבע כי לצורך הכרה בקיומה של השפעה
בלתי הוגנת אין הכרח כי יתקיימו כל המבחנים שפורטו לעיל. למעשה, די בקיומם של חלק
מהמבחנים האמורים כדי להצביע על קיומה של השפעה כאמור ובמקביל רשאי בית המשפט
לעשות שימוש במבחנים נוספים לגיבוש הכרעתו.

57. כאשר המבחנים הנ"ל מתקיימים במקרה נתון, מוקמת חזקה לכאורה בדבר קיומה של
השפעה בלתי הוגנת. בצוואה תקינה מבחינה צורנית, חזקה זו מעבירה את נטל הבאת הראיות
על שכמו של מבקש הקיום לסתור את אותה חזקה, תוך שלילת קיומם של אותם מאפיינים
שהקימו את החזקה, או, תוך שלילת קיומה של "אי ההגינות" בהשפעה חרף קיומם של אותם
מאפיינים.

מן הכלל אל הפרט

58. בחינת נסיבות המקרה, מורה כי המתנגד לא הרים את הנטל ולא הוכיח קיומה של השפעה
בלתי הוגנת מצד מבקשות הקיום על המנוחה. לא בכלל, ובוודאי לא באופן שיש בו כדי
לפסול את הצוואה, בהתאם למבחני הפסיקה.

59. יתרה מזאת, הוכח לי, כי גם אם המנוחה נעזרה במבקשות הקיום, לבצוע פעולות פיזיות
כמו בצוע פעולות בבנק, או, הסעה ממקום למקום, הרי שתלות זו בהן, לא השפיעה על
דעתה ורצונה.

60. עוד אוסיף, כי המנוחה לא היתה מבודדת ובאמצעות עזרתן הפיזית של מבקשות הקיום,
הגיעה למקומות מגוונים בהם פגשה אנשים שונים. כמו כן, המנוחה נעזרה במטפלת שסעדה
אותה משך כל שעות היממה וגרה עמה, וכפי שהוכח לי, הסתייעה כאמור במגוון של אנשי
מקצוע כדי לממש את רצונותיה.

אביא מעט מעדות הנוטריון :

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

- 1
2 לפני שאתה קופת לפגישה השניה עם המנוחה, רק נבהיר. בפגישה
3 הראשונה שלך עם המנוחה, מי נכח בדירה?
4 היא והמטפלת. המנוחה והמטפלת. :XXXXXX
5 האם מישהו מבני המשפחה נכח?
6 לא. :XXXXXX
7 האם אדם זר כלשהו נכח?
8 לא. :XXXXXX
9 לא. אתה אומר שהכנת לה את התעודות רופא, היא אמרה לך מראש מי
10 יהיה הרופא,
11 כן. :XXXXXX
12 נתת לה את זה בפגישה הראשונה.
13 נכון, נכון. :XXXXXX
14 ואז, איך נקבעה הפגישה השנייה?
15 היא הרימה לי טלפון. והיא אמרה לי,
16 תפרט בבקשה. :XXXXXX
17 היא התקשרה אלי, אמרה לי שקבעתי ליום, מן הסתם זה ליום 24.4 תור
18 לרופא, ואמרתי לה - אוקיי, אז שתחזרי אלי. אני מפנה את היום, אני מפנה
19 את שעות אחר הצהריים, כי אנחנו שוב, לא יכולים לדעת את השעה
20 המדויקת שאת חוזרת. תתקשרי אלי כשאת מגיעה, כשאת בדרך או כשאת
21 מגיעה, אני אבוא. ואכן כך היה. כך היה.
22 אוקיי. ואז היא מתקשרת אליך באותו יום. ב-24 היא מתקשרת אליך ל
23 הגיד לך, או ש-?
24 לא, היא התקשרה אלי להגיד לי שזה יהיה ב-24, ואז ב-24 התקשרה אלי
25 להגיד לי.
26
27 ובהמשך:
28
29 עו"ד אלזם: דיברתם על עוד משהו או רק,

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

XXXXXX : דיברנו. לא, דיברנו. הייתה גם עוד שיחה טלפונית, כי עצרת אותי קודם.
אני, היא ביקשה ממני לדבר עם עו"ד XXXXX, עם עו"ד XXX XX, כדי
שהוא, כי היא רצתה שהוא זה שיוציא לפועל את ה, אני קראתי לו מוציא
לפועל, באמת הוא מנהל עזבון, שהוא יוציא לפועל את הוראות הצוואה.
ואני שוחחתי איתו ונועצתי איתו גם לגבי המנגנון, לגבי אותו מנגנון שאכן
יאפשר לקיים את רצונה, וזה מה שנעשה.

(3: 08: 31)

61. מצאתי לנכון להביא את הפרוטוקול, כפי שהוא, באופן נרחב מאחר ועדותו של הנוטריון,
מדברת בעד עצמה ומביאה לידי ביטוי את רצונה המדוקדק של המנוחה כפי שהעבירה לו בעת
עריכת הצוואה.

62. עוד אני מוצאת לציין כי ניסיונותיו של עו"ד פרי לייצר "קונספירציה" כלשהי בין הנוטריון
למבקשות הקיום, בשל מקום המגורים הסמוך לטענתו, או, ניסיונות לפגוע באמינותו של
הנוטריון על ידי חקירתו על שעת הגעתה של המנוחה אל הרופא, או, זהות החותם על
ההמחאה עימה שולם שכר טרחת הנוטריון, כשלו.

63. נדמה לי כי אין עדות מוצקה יותר ובעלת משקל גדול יותר, מעדותו של זה שליווה את המנוחה
בתהליך עריכת וגיוש הצוואה, כמי שהנחה אותה לדאוג לתעודת רופא וכמי שבסופו של
דבר, ערך את רצונה של המנוחה אל תוך הצוואה. עוד אציין בהקשר זה כי מעדותו של
הנוטריון למדתי כי למרות שד"ר XXXXX לא זכר בדיוק אם המנוחה הייתה אצלו ביום
עריכת הצוואה על מנת שיחתום לה על תעודת הרופא בתאריך 24.04.12, (מאחר ולא היה
בידיו תיעוד בכתב על כך למעט תעודת הרופא), הרי שמעדותו של הנוטריון למדתי מעבר לכל
ספק כי המנוחה תיאמה עמו בדיוק את התאריך הזה מבעוד מועד, מאחר והודיעה לו כי ביום
זה קבעה עם ד"ר XXXXX ליום 24.04.12. כך שאם היה ספק בנוגע לביקורה של המנוחה
אצל ד"ר XXXXX במועד עריכת הצוואה על מנת לקבל את תעודת הרופא, הרי שגם הוא
הוסר באופן חד משמעי.

64. עוד אציין כי, מעדותו של הנוטריון שכאמור, הייתה מהימנה עליי לחלוטין, למדתי כי
במועד החתימה על הצוואה, המנוחה ידעה בדיוק מה היא רוצה. ולמען קיום רצונה זה, היא

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

פנתה לייעוץ משפטי מתאים, הסבירה באופן שאינו משתמע לשתי פנים את רצונה לנשל את המתנגד ובהתאם לרצונה, כך עשתה, בצוואה.
גם מעדותם של שאר העדים שוכנעתי כי המנוחה לא זו בלבד שלא הושפעה בהשפעה בלתי הוגנת אלא שהייתה עצמאית לחלוטין בדעותיה וברצונותיה.

פרוטוקול מיום 19.01.17 בעמ' 353 שורות 1-10

עו"ד פרי: תגידי לי בבקשה XXXXX, מה הייתה מטרת הבדיקה אצל ד"ר
XXXXX?
על איזה בדיקה אתה שואל? XXXXX
עו"ד פרי: הבדיקה ב-3 לאפרייל.
XXXXX: אמא שלי תמיד ביקשה לקחת אותה לד"ר XXXXX ואני פשוט לקחתי אותה. מעולם לא שאלתי שאלות.
עו"ד פרי: ומה הייתה מטרת הבדיקה ב-24 לאפרייל אצל ד"ר XXXXX?
XXXXX: אותו דבר. אמא ביקשה, התקשרה וביקשה להביאה לד"ר
XXXXX ואני תמיד לקחתי אותה.
עו"ד פרי: את תמיד לקחת אותה ואת לא יודעת במה מדובר.
XXXXX: זה לא שאני לא יודעת, אני בדרך כלל מה שאמא הייתה מבקשת, אני עשיתי.

וגם בעמ' 315 שורה 22 ובעמ' 316 שורות 1-16, עדות מבקשת הקיום בגב'
XXXXX:

עו"ד פרי: האם נתת את האבחון הזה לד"ר XXXXX?
XXXXX: לא, כי אני הסברתי לך, אני לא הייתי מעורבת עם ד"ר XXXXX בכלל.
עו"ד פרי: בכלל.
XXXXX: בכלל.
עו"ד פרי: הבנתי. ואת הנוטריון עדכנת?

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

- 1 סליחה? :XXXXXX
- 2 את הנוטריון עדכנת? :עו"ד פרי:
- 3 על מה? :XXXXXX
- 4 על האישורים האלה. על האישור הזה. :עו"ד פרי:
- 5 את זה? :XXXXXX
- 6 כן. :עו"ד פרי:
- 7 לנוטריון? לא. למה? :XXXXXX
- 8 האם ידעת שב-24.4 אמך עושה צוואה? האם ידעת יום קודם, או :עו"ד פרי:
- 9 באותו יום?
- 10 לא. אמרתי לך. :XXXXXX
- 11 לא ידעת. :עו"ד פרי:
- 12 לא ידעתי לא יום קודם ולא באותו יום. ביום שהגעתי אליה לביקור :XXXXXX
- 13 רגלי, היא נתנה לי את ההעתק של הצוואה.
- 14
- 15 66. שוב אדגיש, גם אם סבלה המנוחה מבעיות רפואיות אשר הקשו עליה את התפקוד היום יומי, ובכך, אין ספק, הרי שלא היה בהן כדי לפגוע בכושרה המנטלי לצוות.
- 16
- 17
- 18 67. כאמור, הצוואה נערכה על ידי הנוטריון אשר העיד באופן עקבי כי המנוחה, גם אם הייתה מוגבלת מבחינה פיזית, הייתה עצמאית וצלולה בעת עריכת הצוואה. ידעה בדיוק מה היא רוצה ואף הבהירה את עצמה ואת כוונתה באופן ברור ומוחלט.
- 19
- 20
- 21
- 22 68. בנסיבות אלה, לא התרשמתי כי מחלת הפרקינסון, המגבלות הפיזיות, כמו גם, מצב רוחה הירוד והדיכאון מהם סבלה המנוחה, שללו את עצמאותה או הפכו אותה לתלויה בזולת באופן יוצא דופן ומידת הסיוע לה נזקקה במועד עריכת הצוואה, לא חרגה ממידת הסיוע הסבירה לה נזקק כל אדם אחר חולה בפרקינסון, בגילה.
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27 69. שוכנעתי כי המנוחה לא הייתה תלויה בתובעות באופן מנטלי, גם אם הן עזרו לה רבות בכל מה שקשור לעזרה פיזית. ניהול חשבון הבנק באמצעות יפוי הכח שניתן למבקשת הקיום 1, הסעות ממקום למקום בהתאם לרצונה על ידי מבקשת הקיום 2. מדובר אך ורק בסיוע מתבקש של שתי בנות, לאמן הקשישה והחולה במחלת פרקינסון.
- 28
- 29
- 30

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
70. אף בנוגע לנסיבות עריכת הצוואה, עדותו של הנוטריון, אשר נעדר אינטרס כלשהו בתוצאות הדיון, היתה אמינה ומהימנה, לפיה, כפי שהובאה בהרחבה, המנוחה, ורק היא, שוחחה עמו, והסבירה לה את רצונה. המנוחה ורק היא ישבה עמו בחדר בביתה בזמן החתימה על הצוואה, כאשר המטפלת שלה, היתה בחדר סמוך.
71. גם טענת המתנגד שנטענה בחצי פה ונזנחה, ולא בכדי, על פיה הצוואה המוקדמת נחזית להיות צוואה הדדית, מוטב הייתה שלא הייתה נטענת, מאחר וכאמור קיימת בצוואה המוקדמת הוראה מפורשת שם נאמר בדיוק כי אין מדובר בצוואה הדדית.
72. מכל אשר הובא לעיל, למדתי, כי למרות שפע העילות בהן ניסה המתנגד להיאחז, על מנת לפסול את הצוואה אף לא אחת מהן, הוכחה כדבעי על ידו.
73. אוסיף ואדגיש כי לכל אורך הליך שמיעת הראיות שהיה ארוך, מסורבל ורצוף התנגדויות, רצונה העצמאי והבלתי תלוי של המנוחה, שכאמור היתה כשירה לצוות, נארג בפניי באופן חד משמעי אל תוך הצוואה.
74. בנסיבות אלה, ההתנגדות נדחת.
75. יינתן צו לקיום צוואת המנוחה מיום 24.04.12. צו פורמלי ייחתם בנפרד, ב"כ הזוכות יגיש פסיקתא לחתימה.
76. נוכח התוצאה אליה הגעתי, עליי לחייב את המתנגד בהוצאות מבקשות הקיום. בסוגייה זו, אני מוצאת להאריך מן המקובל ולהעלות על הכתב את העובדה שמלכתחילה, סיכויי ההתנגדות היו קלושים. וזאת לאור העובדה כי המתנגד עצמו חתם על הסכם פשרה עם המצווה, הסכם שכאמור אושר על ידי בית המשפט המחוזי ואף באחד מסעיפיו מוצהרת כשירותה של המנוחה לחתום עליו. עוד ייאמר כי המתנגד, ידע גם ידע על השינוי ביחסם של הוריו כלפיו עקב המאבק המשפטי בינו לבינם, ומכאן שיכול היה להבין ולקבל את השינוי בין הצוואה המוקדמת למאוחרת.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

ת"ע 61183-02-15

ת"ע 61159-02-15

77. אם לא די בכך, הרי שדי היה לו למתנגד, לקרוא את סעיף ב לצוואה, כפי שציוותה אמו המנוחה, שם הסבירה ונימקה באופן רהוט וברור את הסיבות לשינוי בצוואה ולנישול המתנגד:

"אני משנה את צוואתי מיום 11.9.2007 לנוכח התנהגותו בשנים האחרונות של XXXXX, אשר השתלט בכח על המשק השייך לבעלי המנוח, XXXXX, ...ולי, במושב XXXXX... ולנוכח התנכרותו אליי ואל בעלי בשנים האחרונות..."

78. משאלה הם פני הדברים, אני מחייבת את המתנגד בסך של 85,000 ₪ עבור הוצאות המשפט שנגרמו לתובעות.

79. המזכירות תסגור התיק.

ניתנה היום, י"ט אייר תשע"ז, 15 מאי 2017, בהעדר הצדדים.

מירה רום פלאי, שופטת